

2025 PARA POLİTİKASI

25 Aralık 2024

1. Para Politikası ve İletişimi

1. Merkez bankalarının toplumsal refah artışına en büyük katkısı fiyat istikrarını sağlamalarıyla gerçekleşir. Bu çerçevede, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) temel amacı fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir. Sahip olunan tüm araçlar bu amaç doğrultusunda kararlılıkla kullanılmaya devam edilecektir. Fiyat istikrarını destekleyici bir unsur olarak finansal istikrar da gözetilecektir.
2. Enflasyon hedeflemesi rejimi çerçevesinde, Hükümet ile birlikte belirlenen enflasyon hedefi yüzde 5 olarak korunmuştur. TCMB'nin hesap verme yükümlülüğünün bir unsuru olan belirsizlik aralığı, önceki yıllarda olduğu gibi hedef etrafında her iki yönde 2 yüzde puan olarak belirlenmiştir. Para politikası, enflasyonu orta vadede bu hedefe ulaştıracak parasal ve finansal koşulları sağlayacak şekilde oluşturulacaktır.
3. Enflasyonun gelecek dönemdeki seyri konusunda iktisadi birimlere rehberlik etmesi öngörülen göstergeler, kısa vadede enflasyon tahminleri, orta vadede ise enflasyon hedefidir. Enflasyon Raporu'nda açıklanan tahminler enflasyon beklentilerine yönelik referans oluşturma işleviyle ara hedef olarak kullanılacaktır.
4. Yıl içinde enflasyon gelişmelerine ilişkin kapsamlı değerlendirmeler Enflasyon Raporu aracılığıyla kamuoyuyla paylaşılacaktır. Yıl sonunda gerçekleşen enflasyonun belirsizlik aralığının dışında kalması durumunda ise hesap verebilirlik ilkesi gereği Hükümet'e "Açık Mektup" yazılacaktır.
5. Bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı, TCMB'nin temel politika aracı olmayı sürdürecektir.
6. Para politikası duruşu, enflasyonun hedeflenen patika ile uyumlu seyrederek dezenflasyon sürecinin devamını sağlayacak şekilde belirlenmektedir. TCMB, 2023 yılı haziran ayında dezenflasyonun en kısa sürede tesisi, enflasyon beklentilerinin çözümlenmesi ve fiyatlama davranışlarındaki bozulmanın kontrol altına alınması için güçlü bir parasal sıkılaştırma sürecine başlamış ve bu çerçevede, politika faizini yüzde 8,5'ten 2024 yılı mart ayı itibarıyla yüzde 50 düzeyine çıkarmıştır.¹ Mart ayında, ayrıca, operasyonel çerçevede değişikliğe giderek, TCMB gecelik vadede borçlanma ve borç verme oranlarının bir hafta vadeli repo ihale faiz oranına kıyasla -/+ 300 baz puanlık bir marj ile belirlenmesine karar vermiştir. TCMB, 2024 yılı mart ayından itibaren sıkı parasal duruşunu koruyarak politika faizini yüzde 50 düzeyinde sabit tutmuştur. TCMB, ekonomik birimlerin beklentilerindeki ayrışma ve olası oynaklıklara karşı, parasal aktarım etkinliğini artırmak amacıyla, makroihtiyati politikaları uygulamaya 2024 yılında devam etmiştir.
7. Fiyat istikrarının kalıcı tesisi için gereken parasal sıkılık düzeyi, enflasyonu Enflasyon Rapor'larında öngörülen patikaya, orta vadede ise yüzde 5 hedefine ulaştıracak şekilde gerektiği sürece korunacaktır.
8. Kredi ve mevduat piyasalarında öngörülenin dışında gelişmeler olması durumunda, parasal aktarım mekanizması, ilave makroihtiyati adımlarla desteklenecektir. Likidite koşulları muhtemel gelişmeler göz önünde bulundurularak yakından izlenmektedir. Sterilizasyon araçları etkili şekilde kullanılmaya devam edilecektir.²
9. Para politikası kararları, fiyatların ayrıntılı analizi, enflasyon beklentileri ve fiyatlama davranışları, para politikasının etkileyebileceği talep unsurları, arz yönlü gelişmeler, iç-dış denge, tasarruf

¹ 2024 yılında alınan faiz kararları Ek 1 Tablo 1'de yer almaktadır.

² 2024 yılında makroihtiyati çerçevede sadeleştirmeye, mevduata, likidite yönetimine ve kredilere yönelik alınan kararlar Ek 1-Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'te yer almaktadır.

eğilimi ve krediler dahil olmak üzere finansal koşullar ile likidite ve fiyat istikrarını etkileyen diğer tüm unsurlardaki gelişmeler, kararların gecikmeli etkileri de dikkate alınarak oluşturulacaktır.

10. Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısı öncesindeki üç iş günlük süreyi kapsayan dönem "sessiz dönem" olarak adlandırılmakta ve bu süre içinde para politikasına yönelik dış iletişim yapılmamaktadır. Söz konusu süreçte PPK toplantısına hazırlık amacıyla karar alma sürecine girdi sağlayan birimler PPK'ya kapsamlı analiz ve değerlendirmeler yapmaktadır.
11. PPK, önceden açıklanan bir takvim çerçevesinde 2025 yılında 8 toplantı yapacaktır.³ Para politikası kararı ile kısa gerekçesi, İngilizce çevirisi ile birlikte, toplantı ile aynı gün saat 14.00'te; PPK'nın ayrıntılı değerlendirmelerini içeren toplantı özeti ise toplantıyı takip eden beş iş günü içinde TCMB internet sayfasında yayımlanacaktır.
12. TCMB, para politikası iletişimi ile veri paylaşımına, şeffaflık, hesap verebilirlik ve öngörülebilirlik ilkeleri doğrultusunda devam edecektir.
13. Para politikasının temel iletişim araçları PPK duyuruları ve Enflasyon Raporudur. Enflasyon Raporu yılda dört defa yayımlanacaktır. Para politikası uygulamalarının kamuoyu ile iletişiminin etkin bir şekilde yapılabilmesi amacıyla Enflasyon Raporu'nun bilgilendirme toplantılarıyla tanıtılmasına devam edilecektir.
14. TCMB'nin faaliyetleri, para politikası uygulamaları ve döneme özgü gelişmeler hakkında Başkan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yapılan sunumlar sürdürülecektir.
15. Başkan ve Başkan Yardımcıları tarafından diğer platformlarda yapılan sunum ve konuşmalar iletişim politikasının önemli bir bileşeni olmaya devam edecektir.
16. TCMB'nin bir diğer önemli iletişim aracı olan Finansal İstikrar Raporu'nun yılda iki defa yayımlanmasına devam edilecektir.
17. Resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile PPK toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunması amacıyla, Aylık Fiyat Gelişmeleri Raporu'nun bir iletişim aracı olarak kullanılması sürdürülecektir.
18. Bunlara ek olarak, para politikası, makroihtiyati çerçeve, Türk lirası ve döviz likiditesi yönetimine ilişkin kamuoyuyla paylaşılan duyurular iletişimin önemli unsurlarıdır.
19. Basın, yatırımcılar, akademik çevreler ve genel kamuoyu ile iletişim sürdürülecektir. Bu kapsamda yatırımcılar, analistler ve ekonomistler ile yapılan teknik içerikli toplantılar devam edecektir. Reel ve finansal sektör temsilcileri, yurt içi ve yurt dışı kuruluşlar ve TCMB politikalarının tüm paydaşları ile etkileşim sağlamak üzere politika çerçevesi ve makroekonomik görünüm hakkında bilgilendirmeler yapılacaktır. TCMB, uluslararası kuruluşlar ve platformlar ile diğer merkez bankaları gibi yurt dışı paydaşlarıyla etkin iletişimini sürdürecektir.
20. TCMB tarafından yayımlanan çalışma tebliğleri, ekonomi notları, Merkezin Güncesi platformundaki blog yazıları, Herkes İçin Ekonomi mikrositesinde yayımlanan içerikler ve TCMB'nin faaliyetleri ile para politikası uygulamaları hakkında çeşitli platformlarda yapılan sunumlar, seminer ve diğer etkinlikler de kamuoyunun bilgilendirilmesinde önemli bir paya sahip olacaktır.
21. TCMB, sahip olduğu mevcut iletişim araçlarına ek ve destekleyici olarak sosyal medya hesaplarını etkili birer iletişim kanalı olarak kullanmaya devam edecektir. Söz konusu hesaplar aracılığıyla TCMB'nin aldığı politika kararları ve gerekçeleri, uygulamaları, yayınları ve kurumsal haberler duyurulmaktadır. Bu kapsamda, TCMB duyuruları, raporları ve kullanılan para politikası araçları hakkında özet bilgilerin yer aldığı içerikler sosyal medya üzerinden kamuoyuyla paylaşılacaktır.

³ 2025 yılı toplantı ve rapor takvimi beş iş günü içinde yayımlanacaktır.

Ayrıca, sosyal medyada yapılan paylaşımlar ile farklı hedef kitlelerin, ekonomik analizler, istatistikler, kavramlar ve TCMB tarafından düzenlenen etkinlikler gibi konular hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanacaktır.

22. Uygulanan para politikasının etkinliğinin artması için ilgili tüm paydaşlarla güçlü eşgüdüm içinde çalışılmaya devam edilecektir. TCMB, enflasyonun para politikasının etki alanı dışında kalan nedenlerine yönelik yapısal ve erken uyarı niteliğindeki analizlerini ve bulgularını da kamuoyu ve ilgili kurumlarla paylaşmayı sürdürecektir.
23. Politika kararlarını bilimsel temeli güçlü analizler ışığında şekillendirmek ve sürdürülebilir fiyat istikrarına katkı sağlamak amacıyla "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 2025-2027 Araştırma Gündemi" oluşturularak kamuoyu ile paylaşılmıştır. TCMB'nin akademik çalışmaları destekleme faaliyetleri politika tasarım süreçlerini güçlendirmek için en verimli şekilde kullanılacaktır.
24. Oluşturulan bu araştırma gündemi ile uyumlu olarak, ulusal ve küresel düzeyde araştırma çalışmaları yapılacaktır. Araştırmacılar davet edilerek ortak çalışmalar, çalıştaylar ve akademik konferanslar düzenlenecektir.

2. Makroihtiyati Politika Çerçevesi

25. Piyasa mekanizmasının işlevselliğini artırmak, makro finansal istikrarı güçlendirmek ve parasal aktarım mekanizmasını desteklemek amacıyla 2024 yılında makroihtiyati politika çerçevesinde menkul kıymet tesisine ilişkin düzenlemenin yürürlükten kaldırılması başta olmak üzere sadeleşme adımlarına devam edilmiştir.⁴
26. Sadeleşme adımları, mevcut makroihtiyati çerçevenin tüm bileşenlerinin enflasyon, faizler, döviz kurları, rezervler, beklentiler ve finansal koşullar üzerindeki yansımaları değerlendirilerek 2025 yılında da devam edecektir.
27. Menkul kıymet tesis düzenlemesinin yürürlükten kaldırılmasıyla tahvil getiri eğrisinin para politikası duruşu ile ilişkisi kuvvetlenmiştir.
28. Toplam mevduat içerisinde Türk lirası mevduatın payında artış ve KKM hesaplarından Türk lirası hesaplara geçiş hedefleri 2024 yılında da para politikası duruşunu desteklemiştir.⁵ Parasal aktarım mekanizmasının etkinliğini artıran bu uygulamalar sonucunda 20 Aralık 2024 itibarıyla KKM bakiyesi 34,2 milyar ABD dolarına gerilemiştir. Türk lirası mevduatın toplam mevduat içindeki payı 20 Aralık 2024 itibarıyla yüzde 58,6'ya yükselirken, KKM'nin toplam mevduat içindeki payı ise yüzde 6,2'ye düşmüştür.
29. 2025 yılında dezenflasyon sürecinin belirginleşmesiyle birlikte Türk lirası varlıklara olan talep devam edecektir. TL mevduat payındaki artış ve KKM hesaplarındaki azalışla birlikte bu alandaki düzenlemelerde sadeleşme adımlarına devam edilmesi ve yıl içerisinde KKM uygulamasının sonlandırılması planlanmaktadır.
30. Kredi büyümesine yönelik politikalar, 2024 yılında para politikası aktarım mekanizmasını desteklemek ve iç talepte dengelenmeyi sağlamak amacıyla etkin bir şekilde kullanılmıştır.

⁴ Sadeleşme adımlarına ilişkin özet Ek 1 - Tablo 2'de sunulmaktadır.

⁵ Mevduata yönelik kararlar Ek 1 - Tablo 3'te sunulmaktadır.

31. Kredi büyüme sınırının etkinliğini artırmak amacıyla kredi büyümesine dayalı olarak zorunlu karşılık tesis yükümlülüğü getirilmiştir.⁶ Bu kapsamda, aylık büyüme sınırı, Türk lirası ticari kredilerde⁷ yüzde 2,5'ten yüzde 2'ye, ihtiyaç kredilerinde⁸ yüzde 3'ten yüzde 2'ye indirilmiştir.
32. Ayrıca, dezenflasyon patikası ile kredi büyümesinin uyumlu seyri ile Türk lirası kredilerin payının korunması amaçlarıyla yabancı para kredilere aylık yüzde 2 büyüme sınırı getirilmiş, daha sonra bu sınır yüzde 1,5'e indirilmiştir.⁹
33. Borçlanma davranışının sınırlandırılması ve iç talepteki dengelenmeye katkı sağlanması amacıyla kredi kartı işlemlerinde uygulanacak azami faiz oranları bireysel kredi kartları için dönem borcu bakiyesine göre farklılaştırılmıştır. Ayrıca, kredi kartı nakit çekim işlemleri ile kredili mevduat hesaplarına uygulanan azami faiz oranları ayırıştırılarak daha yüksek seviyede belirlenmiştir.
34. Kredi büyümesinin ve kompozisyonunun dezenflasyon sürecini ve makroekonomik dengeleri destekleyici bir çerçevede oluşması sağlanacaktır. Kredi büyüme sınırları ve düzenleme kapsamında sağlanan istisnalar yıl içinde gözden geçirilecektir.

3. Türk Lirası ve Döviz Likiditesi Yönetimi

35. 2024 yılı başında sistemin fonlama ihtiyacı (SFİ) 1.012 milyar TL tutarında likidite açığına işaret ederken, Eylül ayından itibaren kalıcı hale gelmeye başlayan fazla likidite 20 Aralık 2024 tarihinde 622 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Söz konusu fazla likiditenin 378 milyar TL'si net APİ yoluyla ve 244 milyar TL'si satım yönlü döviz/altın karşılığı TL swap ihaleleri (ters swap) yoluyla sterilize edilmiştir.
36. 2024 yılında SFİ'de 1.634 milyar TL tutarındaki azalış temel olarak TCMB net döviz pozisyonundaki iyileşmeden kaynaklanmıştır. Emisyon hacmi değişimi ve zorunlu karşılık düzenlemeleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın (Hazine) net iç borçlanma tutarındaki değişim ise fonlama ihtiyacını artıran unsurlar olmuştur.
37. 2024 yılında sistemde oluşan fazla likidite parasal aktarım mekanizmasının etkinliğini artırmak amacıyla çeşitli araçlar kullanılarak sterilize edilmiştir. Bu kapsamda;
- Zorunlu karşılıklar çerçevesinde atılan adımlarla sistemdeki fazla likidite kalıcı olarak sterilize edilmiştir.
 - Yılın ilk yarısında, sistemdeki fazla likidite TL depo alım ihaleleriyle ve kotasyon yoluyla BIST Repo/Ters Repo Piyasası'nda, Taahhütlü İşlemler Pazarı'nda (TİP) ve TCMB nezdindeki Bankalararası Para Piyasası'nda (BPP) sterilize edilmiştir.
 - Yılın ikinci yarısında, çeşitlendirilen araç seti kademeli olarak devreye alınarak 11.00-11.30 saatlerinde düzenlenen TL depo alım ihalelerine ek olarak 13.45-14.15 saatleri arasında farklı vadelerde TL depo alım ihalesi düzenlenmeye başlanmıştır. Ayrıca, satım yönlü döviz/altın karşılığı TL swap ihaleleriyle ve kotasyon yoluyla Takasbank Para Piyasası'nda (TPP) fazla likidite sterilize edilmiştir.¹⁰
38. Çeşitlendirilen likidite araç seti yardımıyla sterilizasyon işlemlerinin etkinliği desteklenmiştir. Bu doğrultuda, para piyasalarında oluşan kısa vadeli faiz oranları TCMB politika faiziyle daha uyumlu hale gelmiş ve faiz oynaklıkları belirgin ölçüde azalmıştır.

⁶ Kredilere yönelik kararlar Ek 1 - Tablo 5'te sunulmaktadır.

⁷ İhracat, yatırım, tarım ve esnaf kredileri ile kamu kurum ve kuruluşlarına, deprem bölgesine, savunma sanayi sektörüne kullandırılan krediler hariçtir.

⁸ Kredili mevduat hesapları hariçtir.

⁹ Yatırım kredileri ile yurt içi bankalara, kamu kurum ve kuruluşlarına, deprem bölgesine, savunma sanayi sektörüne kullandırılan krediler hariçtir.

¹⁰ Sterilizasyon araçları ve likidite yönetimine ilişkin kararlar Ek 1 - Tablo 4'te sunulmaktadır.

- 39.** TCMB, fiyat istikrarı temel hedefi doğrultusunda parasal aktarım mekanizmasını güçlendirmek ve para politikası duruşunu desteklemek amacıyla tüm likidite yönetimi araçlarını etkili şekilde kullanmaya devam edecektir. Bu kapsamda, likidite yönetimi genel çerçevesi, piyasadaki likidite düzeyi ve likiditenin sistem içindeki dağılımı dikkate alınarak belirlenecektir.
- 40.** TCMB'nin temel politika aracı, miktar ihalesi yöntemiyle gerçekleştirilen bir hafta vadeli repo ihalesinin faiz oranıdır. Bu çerçevede, TL likidite yönetiminde;
- Gecelik piyasa faiz oranlarının politika faizi etrafında oluşmasının sağlanması,
 - Uygulanan likidite yönetimi stratejisi ile uyumlu şekilde para piyasalarının etkin ve istikrarlı çalışması,
 - Kullanılan araçların para politikasının etkinliğini desteklemesi,
 - Ödeme sistemlerinin kesintisiz çalışmasının temini
- hedeflenmektedir.
- 41.** Likiditenin haftanın günlerine dengeli dağılımının sağlanması amacıyla, gerekli görülen günlerde, 5 ile 12 gün arasında olmak kaydıyla farklı vadelerde birden fazla repo ihalesi düzenlenebilecektir. Likiditede öngörülemeyen nedenlerle sıkışıklık ortaya çıkması halinde 13.00-16.00 saatleri arasında haftalık vadede miktar yöntemiyle gün içi repo ihalesi yapılacaktır.
- 42.** Sadeleşme adımları kapsamında, TCMB nezdindeki Açık Piyasa, Bankalararası Para Piyasası ve Döviz Piyasaları işlemlerinde geçerli olan teminat iskonto oranları gözden geçirilmiştir. Bu çerçevede, TÜFE'ye endeksli DİBS ve kira sertifikalarının iskonto oranının yüzde 80'den yüzde 30'a indirilmesine karar verilmiştir. Önümüzdeki dönemde, ihtiyaç halinde teminat koşulları gözden geçirilecektir.
- 43.** TCMB likidite yönetiminde araç çeşitliliğinin ve operasyonel esnekliğin korunabilmesi için teknik nedenlerle APİ portföyünde yeterli miktarda DİBS ve T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Varlık Kiralama Anonim Şirketi (HMKVŞ) tarafından ihraç edilen TL cinsi kira sertifikası bulundurulması gerekmektedir. 2024 yılı Para Politikası Metni çerçevesinde, 2023 yıl sonunda toplam nominal 193,5 milyar TL seviyesinde bulunan APİ portföyünün nominal 28,2 milyar TL'lik kısmı itfa olurken, 2024 yılında düzenlenen ihaleler ile portföye nominal 9 milyar TL tutarında kira sertifikası alımı gerçekleştirilmiştir. APİ portföyü 20 Aralık 2024 tarihi itibarıyla nominal 9,2 milyar TL kira sertifikası ve nominal 165,1 milyar TL DİBS olmak üzere toplam nominal 174,3 milyar TL seviyesindedir.
- 44.** 2025 yılında TCMB APİ portföy büyüklüğünün mevcut seviyelerini koruması hedeflenmektedir. Önümüzdeki yıl vadesi gelecek nominal 36,5 milyar TL'lik kısım öncelikli olmak üzere söz konusu portföy büyüklüğünün korunması için doğrudan alım işlemleri gerçekleştirilebilecektir. Bu çerçevede;
- Doğrudan alım işlemlerinin, APİ portföyünün itfa profili ve piyasadaki likidite koşulları dikkate alınarak yıl içinde dengeli ve öngörülebilir bir çerçevede gerçekleştirilmesi,
 - APİ portföyünün yapısı dikkate alınarak TL cinsi kira sertifikası alımlarına öncelik verilmesi,
 - Doğrudan alımı yapılacak kıymetlerin alım yapılacak ayın ilk iş günü saat 10.00'da veri dağıtım firmaları aracılığıyla ilan edilmesi,
 - Alım ihalesi düzenlenebilecek günlerin piyasa koşulları dikkate alınarak belirlenmesi ve bu kapsamda açılan ihalelerin bir iş günü sonrası valörlü gerçekleştirilmesi,
 - Alım ihalesine konu ihale miktarlarının piyasa koşulları dikkate alınarak belirlenmesi,
 - İhalelere ilişkin diğer hususlarda mevcut düzenlemelerin geçerli olması ile birlikte, ihale miktarı, kıymet türü ve ihale yöntemine ilişkin olarak gerektiğinde her türlü değişikliğin yapılabilmesi

planlanmaktadır.

45. Bankaların TL ve döviz likidite yönetimlerine katkıda bulunmak amacıyla geleneksel yöntemle gerçekleştirilen alım yönlü (TCMB'nin valör tarihinde döviz/altın aldığı) swap ihalelerine ve kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen alım yönlü swap piyasası işlemlerine 2024 yılının ilk yarısında devam edilmiştir. Diğer taraftan, 2024 Para Politikası metninde belirtildiği üzere, TCMB tarafından gerçekleştirilen swap işlem miktarının kademeli şekilde azaltılması sürecinde, mayıs ayından itibaren alım yönlü döviz/ altın karşılığı TL swap ihaleleri düzenlenmemiştir. Benzer şekilde, kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen swap işlem limitleri kademeli şekilde azaltılarak haziran ayında TL Karşılığı Altın Swap Piyasası işlemlerine, temmuz ayında ise Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasası ile Döviz Karşılığı TL Swap Piyasası işlemlerine son verilmiştir. Bu doğrultuda, 2024 yıl başında 47,7 milyar ABD doları seviyesinde olan ve mart ayında 58,5 milyar ABD dolarına yükselen alım yönlü swap stoku, temmuz ayı sonu itibarıyla sıfırlanmıştır.
46. Sistemde likidite fazlası oluşmasıyla birlikte, sterilizasyon araç setinin çeşitlendirilmesi amacıyla ağustos ayında geleneksel yöntemle gerçekleştirilen satım yönlü (TCMB'nin valör tarihinde döviz sattığı) Döviz Karşılığı TL Swap İhalelerine, Ekim ayında ise satım yönlü (TCMB'nin valör tarihinde altın sattığı) Altın Karşılığı TL Swap İhalelerine başlanmıştır. 20 Aralık 2024 tarihi itibarıyla satım yönlü Döviz Karşılığı TL Swap İhalesi stok miktarı 6,3 milyar ABD doları, satım yönlü Altın Karşılığı TL Swap İhalesi stok miktarı ise net 8,3 ton seviyesindedir.
47. 2024 yılı mart ayında TCMB nezdinde TL uzlaşmalı vadeli döviz satım işlemleri gerçekleştirilmiş ancak sonrasında yeni işlem yapılmayarak TCMB toplam kısa pozisyon tutarı haziran ayında sıfırlanmıştır.
48. Döviz likiditesinin dengelenmesi amacıyla, KKM hesaplarının vade tarihlerinde döviz piyasasında oluşabilecek likidite ihtiyacının TCMB tarafından bankalara TL karşılığı doğrudan döviz satımı ile karşılanmasına 2024 yılında da devam edilmiştir.
49. 2025 yılında dalgalı döviz kuru rejimi sürdürülecek ve döviz kurları, serbest piyasa koşullarında, arz ve talep dengesine göre oluşmaya devam edecektir. TCMB'nin, döviz kurlarının seviyesine ilişkin herhangi bir hedefi olmayıp, kurların düzeyini ya da yönünü belirleme amacıyla herhangi bir döviz alım ya da satım işlemi yapılmayacaktır. TCMB, döviz piyasasının etkin bir şekilde çalışabilmesi ve sağlıklı fiyat oluşumlarının desteklenmesi amacıyla döviz kuru gelişmelerini ve buna ilişkin risk faktörlerini yakından takip etmeye ve gerekli önlemleri alarak ilgili araçları kullanmaya devam edecektir.
50. 2025 yılında rezerv biriktirme amaçlı olarak TL karşılığında yurt içinde cevherden üretilen altın alımı işlemlerine devam edilecektir. Ayrıca, piyasa koşulları çerçevesinde bankalarla lokasyon swap işlemleri gerçekleştirilebilecektir.
51. TCMB ile döviz piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalar arasında gerçekleştirilen döviz karşılığı efektif işlemlerine devam edilecektir.
52. TCMB nezdindeki Döviz Depo Piyasasında bankalara yaklaşık olarak toplam 50 milyar ABD doları limit ile bir hafta ve bir ay vadeli döviz likiditesi imkânı sağlanmaya devam edilecektir.
53. Bankalar, TCMB'ye kendilerine tanınan limitler çerçevesinde ve çeşitli vadelerde teminat döviz deposu veya altın deposu getirebilecektir.
54. Para politikasının etkinliği ve finansal istikrar açısından uluslararası rezervlerin güçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Uluslararası rezervler, parasal sıkılaştırma ve makroihtiyati çerçevede atılan sadeleşme adımlarının etkileri ile güçlü bir artış eğilimi göstermiş ve brüt rezervler 13 Aralık 2024 itibarıyla 163,5 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Swap hariç net rezervler ise sene başından 13 Aralık 2024 tarihine kadar olan dönemde 87,2 milyar ABD doları iyileşerek 50,1 milyar ABD doları seviyesine yükselmiştir. Bu doğrultuda, 2025 yılında da piyasa koşulları elverdiği müddetçe rezerv biriktirilmesi yönündeki stratejiye devam edilecek ve uluslararası rezervlerdeki istikrarlı artış eğiliminin devamlılığı sağlanacaktır.

55. TCMB, rezerv yönetimi kapsamında dış yükümlülüklerinin azaltılması amacıyla uluslararası depo alım işlemleri ile yabancı ülke merkez bankaları ile gerçekleştirilen para takası anlaşmalarını gözden geçirmektedir. 2024 yılında bahsi geçen kalemlerde gerçekleştirilen azaltımlarla dış yükümlülüklerde 10,6 milyar ABD doları karşılığı iyileşme sağlanmıştır. Uluslararası rezervler güçlendirilirken, rezerv kompozisyonunun iyileştirilmesine yönelik çalışmalara 2025 yılında da devam edilecektir.

4. TCMB Kredi Programları

56. 20 Aralık 2024 tarihi itibarıyla ihracatçılar ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde bulunan firmalara Türk lirası olarak kullanılan reeskont kredisi tutarı 563,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde reeskont kredileri taahhütlerine istinaden TCMB'ye yapılan döviz satışları vasıtasıyla TCMB döviz rezervlerine yaklaşık 16,8 milyar ABD doları katkı sağlanmıştır.
57. İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredilerinin etkin kullanımının desteklenmesine yönelik olarak reeskont kredisi kullanımlarında net ihracatçı olma şartı yerine 13 Ocak 2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ihracatçı skoru uygulamasına geçilmiştir.¹¹
58. 2024 yılı içerisinde yeni Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi (YTAK) uygulaması kapsamında kredi tahsisi ve kullanımlarına başlanmıştır.
59. 2024 yılında ulusal para cinsinden ticaretin desteklenmesini amaçlayan para takası anlaşmaları kaynaklı reeskont kredileri kullanımları artarak devam etmiştir.

Ek 1: 2024 Yılında Alınan Politika Kararları

Tablo 1. Faiz Kararları	Tarih
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 42,5'ten yüzde 45'e yükseltilmiştir.	25 Ocak 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 45 düzeyinde sabit tutulmuştur.	22 Şubat 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 45'ten yüzde 50'ye yükseltilmiştir.	21 Mart 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 düzeyinde sabit tutulmuştur.	25 Nisan 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 düzeyinde sabit tutulmuştur.	23 Mayıs 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 düzeyinde sabit tutulmuştur.	27 Haziran 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 düzeyinde sabit tutulmuştur.	23 Temmuz 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 düzeyinde sabit tutulmuştur.	20 Ağustos 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 düzeyinde sabit tutulmuştur.	19 Eylül 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 düzeyinde sabit tutulmuştur.	17 Ekim 2024
Politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı yüzde 50 düzeyinde sabit tutulmuştur.	21 Kasım 2024

¹¹ TCMB kredi programlarına yönelik kararlar Ek 1 - Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 2. Makroihtiyati Çerçeve Sadeleştirme Kararları	Tarih
Yabancı para yükümlülüklerine uygulanan menkul kıymet tesis oranının düşürülmesi ve kredi büyümesine göre menkul kıymet tesisi uygulamasının sonlandırılması	Nisan 2024
Menkul kıymet tesisi uygulamasının yürürlükten kaldırılması	Mayıs 2024
Kaldıraç oranına göre ilave zorunlu karşılık (ZK) tesisi uygulamasının sonlandırılması	Haziran 2024
TL mevduat için tesis edilmesi gereken ZK'ya faiz ödemesi uygulamasında TL'ye geçiş oranı koşulunun kaldırılması	Eylül 2024
Tüzel kişi TL payı artış hedefinin kaldırılması	Kasım 2024
TÜFE'ye endeksli kıymetlere uygulanan iskonto oranının yüzde 80'den yüzde 30'a indirilmesi	Aralık 2024

Tablo 3. Mevduata Yönelik Kararlar	Tarih
Kur Korunmalı Mevduat (KKM) hesapları için belirlenen asgari faiz oranının politika faizinin %85'inden %80'ine düşürülmesi,	Ocak 2024
KKM hesaplarının vadeli TL mevduata geçişine ve yenilenmesine ilişkin TL'ye geçiş oranı ile yenileme ve TL'ye geçiş oranı hedeflerine bağlı olarak ZK'ya faiz ödemesi	Şubat 2024
Tüzel kişi TL payı aylık artış hedefi getirilmesi ve gerçek kişi TL payı aylık artış hedefine göre uygulanan komisyon oranının artırılması	Mart 2024
KKM hesapları için tesis edilmesi gereken ZK'ya ödenen faiz oranı üst sınırının politika faiz oranının %60'ı, TL mevduat için tesis edilmesi gereken ZK'ya ödenen faiz oranı üst sınırının politika faiz oranının %80'i olarak belirlenmesi	Nisan 2024
Yenileme ve TL'ye geçiş oranı hedefinin %75'e düşürülmesi, tüzel kişi KKM ile gerçek ve tüzel kişi YUVAM hesaplarının bahse konu hedef hesaplamasından çıkarılması, KKM hesapları için tesis edilmesi gereken ZK'ya ödenen faiz oranı üst sınırının politika faiz oranının %60'ından %40'ına düşürülmesi	Mayıs 2024
KKM hesapları için belirlenen asgari faiz oranının politika faizinin %80'inden %70'ine düşürülmesi	Temmuz 2024
Gerçek kişi TL payı artış hedeflerinin güncellenmesi, yenileme ve TL'ye geçiş oranı hesaplamasına tüzel kişi KKM'nin dâhil edilmesi, TL mevduat için tesis edilmesi gereken ZK'ya ödenen faiz oranı üst sınırının politika faiz oranının %80'inden %84'üne yükseltilmesi	Ağustos 2024
TL mevduat için tesis edilmesi gereken ZK'ya faiz ödemesi uygulamasında TL'ye geçiş oranı koşulunun kaldırılması, TL'ye geçiş oranı seviyesine göre uygulanan azami komisyon oranının artırılması	Eylül 2024
Tüzel kişi TL payı artış hedefinin kaldırılması, yenileme ve TL'ye geçiş oranı hedefinin %70'e düşürülmesi	Kasım 2024
Yenileme ve TL'ye geçiş oranı hedefinin %60'a düşürülmesi, KKM hesapları için belirlenen asgari faiz oranının politika faizinin %70'inden %50'sine düşürülmesi, KKM hesapları için tesis edilmesi gereken ZK'ya faiz ödemesi uygulamasının yeni açılan ve yenilenecek olan KKM hesapları için kaldırılması	Aralık 2024

Tablo 4. Likidite Yönetimine İlişkin Kararlar	Tarih
Kısa vadeli KKM hesapları için ZK oranı azaltılırken, döviz mevduat için TL cinsinden tesis edilen ilave ZK oranının artırılması	Ocak 2024
Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen alım yönlü Döviz Karşılığı TL Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam swap işlem miktarının Döviz Piyasaları işlem limitlerinin yüzde 30'undan yüzde 3'üne düşürülmesi	Ocak 2024
Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen alım yönlü TL Karşılığı Altın Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam swap işlem miktarının 169 tondan 101 tona düşürülmesi	Ocak 2024
TL yükümlülükler için ortalama olarak tesis edilmesi gereken ZK'ların kuruluşların aktif büyüklüğüne göre belirlenen bir kısmının bloke olarak tesis edilmesi uygulamasına geçilmesi ve bloke tesis oranının artırılması	Mart 2024 Ağustos 2024
Geleneksel yöntemle gerçekleştirilen alım yönlü Döviz/Altın Karşılığı TL Swap ihalelerine son verilmesi	Nisan 2024
KKM ve TL mevduat hesaplarına uygulanan ZK oranlarının artırılması	Mayıs 2024
Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen alım yönlü TL Karşılığı Altın Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam swap işlem miktarının 20 tona düşürülmesi	Mayıs 2024
Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen alım yönlü TL Karşılığı Altın Swap Piyasası işlemlerine son verilmesi	Haziran 2024
Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen alım yönlü Döviz Karşılığı TL Swap Piyasasında vadesi gelmemiş toplam swap işlem miktarının Döviz Piyasaları işlem limitlerinin yüzde 0,5'ine düşürülmesi	Haziran 2024
Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen alım yönlü Döviz Karşılığı TL Swap Piyasası işlemlerine son verilmesi	Temmuz 2024
Kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilen alım yönlü Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasası işlemlerine son verilmesi	Temmuz 2024
Aynı gün içerisinde farklı vadelerde geleneksel yöntemle gerçekleştirilen TL depo alım ihalelerine başlanması	Temmuz 2024
Takasbank Para Piyasası'nda kotasyon yöntemiyle depo alımı işlemlerine başlanması	Ağustos 2024
Geleneksel yöntemle gerçekleştirilen satım yönlü Döviz Karşılığı TL Swap ihalelerine başlanması	Ağustos 2024
Döviz mevduat için TL cinsinden tesis edilen ilave ZK oranı azaltılırken, TL mevduat hesaplarına uygulanan ZK oranlarının artırılması	Eylül 2024
Geleneksel yöntemle gerçekleştirilen satım yönlü Altın Karşılığı TL Swap ihalelerine başlanması	Ekim 2024
Döviz mevduat için TL cinsinden tesis edilen ilave ZK oranı azaltılırken, kısa vadeli TL mevduat hesaplarına uygulanan ZK oranının artırılması	Kasım 2024

Tablo 5. Kredilere Yönelik Kararlar	Tarih
Menkul kıymet tesisi uygulamasında kredi büyüme sınırının TL ticari kredilerde %2,5'ten %2'ye ve ihtiyaç kredilerinde %3'ten %2'ye indirilmesi, taşıt kredilerinde ise %2 sınırının korunması	Mart 2024
Kredi büyümesine dayalı ZK uygulamasına geçilmesi ve TL ticari kredilere, ihtiyaç kredilerine ve taşıt kredilerine ayrı ayrı %2 kredi büyüme sınırı getirilmesi	Mart 2024
Kredi kartları vasıtasıyla yapılan TL cinsinden nakit çekim veya kullanım işlemleri ile kredili mevduat hesaplarına uygulanacak azami faiz oranlarının yükseltilmesi	Mart 2024
Türk lirası cinsinden kredi kartı işlemlerinde (nakit çekim veya kullanım işlemleri hariç) uygulanacak azami faiz oranlarının yükseltilmesi	Nisan 2024
Kredi büyümesine göre menkul kıymet tesisi uygulamasının sonlandırılması	Nisan 2024

Kredi büyümesine dayalı ZK uygulamasında YP cinsinden kredilere aylık %2 kredi büyüme sınırı getirilmesi	Mayıs 2024
Ticari kredilerin erken kapanması halinde alınabilecek azami ücretin hesaplama yönteminin değiştirilmesi	Haziran 2024
YP cinsinden kredilerde kredi büyüme sınırınının %2'den %1,5'e indirilmesi ve uluslararası kalkınma finansmanı kuruluşlarından sağlanan kaynaklar kapsamında kullanılan yatırım kredilerinin kredi büyüme sınırlarından muaf tutulması	Temmuz 2024
Bireysel kredi kartı işlemlerinde uygulanacak azami faiz oranlarının dönem borcu bakiyesine göre farklılaştırılması ve kurumsal kredi kartı işlemlerinde uygulanacak azami faiz oranlarının yükseltilmesi	Eylül 2024
BDDK'nın bireysel kredi kartı borçlarının yapılandırılmasına ilişkin kararı çerçevesinde yapılandırılan kredilere uygulanacak azami faiz oranının referans oran ile sınırlandırılması	Eylül 2024

Tablo 6. TCMB Kredi Programları

Tarih

İhracat bedellerinin TCMB'ye satış oranının asgari %40'tan %30'a düşürülmesini takiben ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredileri döviz satış yükümlülüğü oranlarının da asgari %30 olarak güncellenmesi	Temmuz 2024
İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredisi kullanımı karşılığında verilen döviz almama taahhüdüne ilişkin ilave istisnalar getirilmesi	Eylül 2024
İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredilerinde günlük limitin 3 milyar TL'den 4 milyar TL'ye yükseltilmesi	Ekim 2024
İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredilerinde net ihracatçılık şartı yerine ihracatçı skoru uygulamasına geçilmesi (13 Ocak 2025 tarihinden itibaren geçerli)	Ekim 2024
Yatırım taahhütlü avans kredilerinde uygulanacak faiz oranı ve faiz indirim kalemlerinde politika faizinde yapılacak değişikliklerin kredi faizine yansımalarının temin edilmesi	Kasım 2024

Ek 2: Para ve Likidite Politikası Araçları

İşlem Tipi	Amaç	Araç	Vade	Frekans
Temel politika aracı	Gecelik piyasa faiz oranlarının politika faiz oranı etrafında oluşmasının sağlanması	Bir hafta vadeli repo ihaleleri	Bir hafta, 5-12 gün vadelerde	Günlük
Hazır imkânlar	Para piyasalarında oluşan faiz oranlarındaki olası dalgalanma seviyesinin TCMB tarafından belirlenen faiz koridoru içerisinde oluşmasının sağlanması	TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda TL depo verme/alma işlemleri	Gecelik	Günlük
		Piyasa yapıcı repo imkânı	Gecelik	Günlük
		Kira sertifikası karşılığı repo kotasyon işlemleri	Gecelik	Günlük
		TPP depo işlemleri	Gecelik	Günlük
		BIST Repo Pazarı'nda repo/ters repo işlemleri	Gecelik	Günlük
Nihai kredi mercii işlemleri	Nihai kredi mercii sıfatıyla ödeme sisteminde aksamalara sebep olabilecek geçici likidite sıkışıklıklarının ve finansal piyasaların etkin bir şekilde çalışmasını engelleyebilecek teknik kaynaklı ödeme sorunlarının önlenmesi	Geç likidite penceresi depo verme/alma işlemleri	Gecelik	Günlük
		Geç likidite penceresi repo işlemleri	Gecelik	Günlük
		Gün içi limit işlemleri	Gün içi	Günlük
Rutin olmayan araçlar	Faizlerde aşırı oynaklığın önüne geçilmesi	Gün içi repo ihaleleri	Haftalık	Gerek görüldüğü durumlarda
	İkincil piyasa gecelik faiz oranlarının politika faiz oranı etrafında oluşmasının sağlanması	TL depo alım ihalesi	91 güne kadar	Gerek görüldüğü durumlarda
		Likidite senedi ihracı	91 güne kadar	Gerek görüldüğü durumlarda

Ek 3: Döviz Piyasası Araçları ve Temel Özellikleri

	Katılımcılar	Minimum tutar	Teminat oranı (%)	Uzlaşma	Vade	Yöntem
Döviz Karşılığı TL Swap İşlemleri	Piyasa üyesi bankalar	1 milyon ABD doları	Yüzde 10	Vadede	1 hafta	Kotasyon
Döviz Karşılığı TL Swap İhaleleri	Piyasa üyesi bankalar	1 milyon ABD doları	Yüzde 10	Vadede	1 hafta, 2 hafta, 1 ay, 2 ay, 3 ay	İhale
Altın Karşılığı TL Swap İşlemleri	Piyasa üyesi bankalar	1 kg	Yüzde 10	Vadede	1 hafta	Kotasyon
Altın Karşılığı TL Swap İhaleleri	Piyasa üyesi bankalar	1 kg	Yüzde 10	Vadede	1 hafta, 3 ay	İhale
Döviz Karşılığı Altın Swap İşlemleri	Piyasa üyesi bankalar	1 kg	Yüzde 10	Vadede	1 hafta	Kotasyon
BIST Swap Piyasası İşlemleri	Borsa İstanbul Yönetmeliğine Göre Yetkili Bankalar	1 milyon ABD doları/euro	BIST tarafından belirlenir.	Vadede	Maksimum 180 gün	Kotasyon
TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz İşlemleri	Piyasa üyesi bankalar	1 milyon ABD doları	Yüzde 2,5	Vadede	Maksimum 1 yıl	Kotasyon
TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz İhaleleri	Piyasa üyesi bankalar	100 bin ABD doları	Yüzde 2,5	Vadede	1 ay, 3 ay	İhale
BIST VİOP Nezdinde TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz İşlemleri	VİOP üyesi tüm kuruluşlar	1.000 ABD doları/euro	VİOP tarafından belirlenir.	Günlük	VİOP tarafından belirlenir.	Kotasyon
BIST Kıymetli Madenler Piyasası İşlemleri	Borsa İstanbul Yönetmeliğine Göre Yetkili Kuruluşlar	1 kg	KMTP tarafından belirlenir.	Vadede	Maksimum 120 gün	Kotasyon
Lokasyon Swap İşlemleri	Piyasa üyesi bankalar	1 kg	Yüzde 100	Valörde	-	-
Döviz Depo Piyasası İşlemleri	Piyasa üyesi bankalar	1 milyon ABD doları/euro	Yüzde 100	Vadede	1 hafta, 1 ay	Kotasyon